

Yksikön nimi Kuhmalahden päiväkoti
Yksikön johtaja Hanna Kaskelma

31.08.2021

1. Yhteystiedot

Kuhmalahden päiväkoti

Kivisalmentie 14
36810 Kuhmalahti

Varhaiskasvatusyksikön johtaja (Sahalahti - Kuhmalahti)

Hanna Kaskelma
hanna.kaskelma@kangasala.fi
p. 050 598 3260

Vastuhenkilö Mira Lindgren p. 0400 294 443

Joutsenet (esiopetus)

joutsenet@kangasala.fi p. 0400 294 443

Kurjet (1-5-vuotiaat)

kurjet@kangasala.fi p. 040 3578970

2. Kehittämiskohteet

Kangasalan kaupungin varhaiskasvatuksen yhteiseksi tavoitteeksi toimintakaudelle 2020-2021 on nostettu **oppimisympäristöjen kehittäminen pedagogisen toiminnan näkökulmasta sisällä ja ulkona**. Oppimisympäristöjen kehittämisessä huomioidaan mm. leikkiympäristöjen monipuolistaminen, digitaalisen oppimisympäristön vahvistaminen ja kestävän elämäntavan mukainen toiminta.

Yksikkömme koko henkilökunta osallistuu oppimisympäristön kehittämiseen liittyviin koulutuksiin. Uusia käytäntöjä, toimintatapoja ja toimintavälineistöä otetaan käyttöön ja yhteisöllisen toimintatapamme mukaisesti toimitaan paljon yhdessä ideoita, osaamista, tiloja ja välineistöä jakaen ja monipuolisesti hyödyntäen.

Oppimisympäristötavoitteeseen liittyviin yhteisiin tilamuutoksiin, sisustukseen ja väline- ja tarvikehankintoihin on koko henkilöstöllä mahdollisuus osallistua. Lasten ja huoltajien ideat ja toiveet huomioidaan toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

Osana oppimisympäristöä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (TVT) on myös edelleen kehittämisen kohteena yksikössämme. TVT:n keinoin voidaan vaikuttaa sekä oppimisympäristöön että toimintatapoihin. Tieto- ja viestintäteknologista osaamista ja monilukutaitoa tarvitaan lisääntyvässä määrin arjen vuorovaikutustilanteissa sekä yhteiskunnallisessa osallistumisessa ja sen harjoittamisessa. Tavoitteena on luoda lapselle hyvät valmiudet elää ja toimia aktiivisesti kehittyvässä mediakulttuurissa. Lapsia tutustutetaan teknologisiin laitteisiin ja niiden turvalliseen käyttöön leikinomaisesti ja rohkaistaan lapsia tuottamaan mediasisältöjä yhdessä aikuisen ja toisten lasten kanssa ikätaso huomioiden. Oppimista tukevat digitaaliset pelit ovat osa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen pedagogista toimintaa. Yksikköön viime kaudella hankittujen Ipadien käyttöä opetellaan ryhmissä. Henkilökunnan TVT-taitoja kehitetään koulutuksen avulla ja hyödyntäen yksikössä jo olevaa osaamista monipuolisesti. Välineistöehankintoja tehdään kaupungin TVT-suunnitelman mukaisesti.

Yksikön omina kehittämiskohteina ovat

1. Lasten ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen

Osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin

2. Yhteistyö Kuhmalahden koulun alkuopetuksen kanssa

Oksaluokkatoiminta on osa päiväkodin arkea ja myös alle esiopetusikäiset ovat siinä mukana vaihtelevassa määrin päivittäin. Pienessä yksikössä

toimintakulttuuri on yhteisöllinen, kaikki tuntevat toisensa ja kaikille yhteistä toimintaa on paljon.

Hyviä toimintatapoja ja yhteistyömuotoja on jo luotu paljon, mutta yhteistoiminta on kuitenkin vielä niin uusi asia, että kehitettävääkin löytyy vielä. Myös uudet lapset ryhmässä ja luokassa vaikuttavat siihen, millaiseksi toimintatavat muotoutuvat.

Kuhmalahden koulun 3-6- luokkalaiset ruokailevat esiopetusryhmän tiloissa, mikä vaikuttaa toimintajärjestelyihin aamupäivisin.

Koulun iltapäiväkerhon aloittaminen tiloissa vaikuttaa iltapäivien toimintaan.

Kuhmalahden uuden koulun myötä päiväkotirakennusta laajennetaan ja suunnitelman mukaan rakennustyö alkaa tämän toimintakauden aikana. Rakennustyömaa-aika varmasti vaikuttaa toimintaan ainakin ulkotilojen osalta, mutta positiivisella asenteella uutta odotellessa pyrimme luomaan toimivia ratkaisuja arkeen.

3. Toimintaperiaatteet

Kuhmalahden päiväkodissa toimitaan kahdessa varhaiskasvatusryhmässä, joista toisessa on myös esiopetusta. Esioppilaat toimivat yhdessä Kuhmalahden koulun 1-2. luokan kanssa joustavan esi- ja alkuopetuksen Oksaluokkana.

Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat johdonmukaisesti etenevän oppimisen kokonaisuuden.

Toiminnan lähtökohtana on lapsen oikeus viettää päivänsä fyysisesti ja psyykkisesti turvallisessa ympäristössä ja hyväksyvässä ja lämpimässä ilmapiirissä. Hyvässä oppimisympäristössä jokaista lasta kunnioitetaan, kuunnellaan ja hänen mielipiteitään arvostetaan.

Tärkeimpinä arvoina päiväkodissa ovat turvallisuus, hyväksyvä ja kannustava ilmapiiri sekä mahdollisuus oppimiseen lapselle ominaisella tavalla. Lasten sensitiivinen kohtaaminen ja jokaisen lapsen huomioiminen yksilönä luovat pohjan laadukkaalle varhaiskasvatukselle.

Pidämme tärkeänä avointa ja luottamuksellista suhdetta lapseen ja perheeseen.

Kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudessa kaikki päivän eri tilanteet ja tapahtumat ovat tärkeitä ja niihin liittyy monenlaisia oppimiskokemuksia.

Oppimisympäristöä muokataan mahdollisimman hyvin kulloistakin tarvetta vastaavaksi.

Toiminta ja sen suunnittelu pohjautuvat sekä valtakunnalliseen että Kangasalan kaupungin varhaiskasvatus - ja esiopetussuunnitelmaan ja apuna käytetään toiminnan vuosikelloa.

Muita toimintaamme ohjaavia asiakirjoja ovat Kangasalan kaupungin varhaiskasvatuksen

- * tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- * kulttuurikasvatussuunnitelma
- * kansainvälisyyskasvatussuunnitelma
- * tieto- ja viestintäteknologiasuunnitelma
- * liikuntasuunnitelma

Molemmissa päiväkodin ryhmissä laaditaan ryhmän toimintasuunnitelma, johon toimintaa ohjaavien asiakirjojen lisäksi vaikuttavat lasten varhaiskasvatus - ja esiopetussuunnitelmat sekä lasten ja huoltajien toiveet.

Lapsi nähdään aktiivisena osallistujana ja oppijana ja lapsia kiinnostava, tavoitteellinen ja sopivasti haastava toiminta innostaa oppimaan lisää. Lasten mielenkiinnon kohteet huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja pidempikestoisten projektien aihepiireissä.

Kurkien ryhmässä toimintaa toteutetaan aamupäivisin pienryhmissä. Pienryhmätoimintaa varten tehdään suunnitelma, jossa sovitaan pienryhmäjaosta, ryhmien pysyvyydestä, aikuisten kiertämisestä ryhmissä ja toimintatavoista. Ryhmät ulkoilevat porrastetusti ja tiloja käytetään monipuolisesti. Pienryhmiä voidaan tarpeen mukaan muuttaa, jos lasten kehitystaso, tuen tarve tai esimerkiksi muutokset lapsiryhmässä sitä edellyttävät.

Päiväkodissa oppimista ja ohjaamista elämässä tarvittaviin taitoihin tapahtuu paljon päivittäin toistuvissa arkisissa tilanteissa. Harjoitellaan pukemista, riisumista, wc-toimia, ruokailua, yhdessä toimimisessa tarvittavia kaveritaitoja, malttia ja pettymysten sietoa sekä hyviä käytöstapoja.

Terveellinen ruoka, uusiin makuihin tutustuminen ja hyvät ruokailutavat kuuluvat päiväkodissa jokaiseen päivään. Päivittäin tarjotaan aamupala, lounas ja välipala.

Lounaan jälkeen on lepoaika, jossa luetaan, kuunnellaan musiikkia ja on mahdollisuus nukkua päiväunet.

Leikkiä ja sen kautta tapahtuvaa oppimista arvostetaan ja leikki eri muodoissaan kuuluu jokaiseen päivään. Leikki ja liikkuminen ovat lapselle tärkeitä ja niihin kannustetaan, niissä ohjataan ja niissä tarvittavia taitoja harjaannutetaan monipuolisesti. Leikki- ja oppimisympäristöjä suunnitellaan ja muutellaan tarpeen mukaan. Tilajärjestelyin mahdollistetaan sekä aktiivinen toiminta, että rauhallinen puuhastelu. Välineet ja tarvikkeet ovat lasten saatavilla ja koko päiväkodin tiloja hyödynnetään monipuolisesti.

Tunnekasvatus, ohjaaminen empaattiseen toimintatapaan ja kiusaamistilanteisiin puuttuminen ja ristiriitatilanteiden ohjattu ratkaiseminen kuuluvat jokaisen ryhmän arkeen. Käytössä on MiniVerso – vertaissovittelu.

Lapsia ohjataan avarakatseisuuteen ja toisen tasavertaiseen huomioimiseen ja kunnioittamiseen. Toiminnassa huomioidaan lasten ja perheiden erilaiset kulttuurit ja katsomukset ja niihin liittyvät tavat ja juhlat. Osana katsomuskasvatusta teemme yhteistyötä Kangasalan seurakunnan kanssa.

Päivittäinen ulkoilu ja liikunta ovat osa arkea. Kannustamme lapsia liikkumaan monipuolisesti ja tavoitteena on saada lapset kokemaan liikunnan iloa. Ohjattua liikuntaa toteutamme päiväkodin sisä- ja ulkotiloissa sekä Kangasalan kaupungin ja Kangasalan seurakunnan yhteisen monitoimitalon Pentosalissa. Ohjatun liikkumisen lisäksi huolehdimme siitä, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia omaehtoiseen liikkumiseen sisällä ja ulkona. Liikuntavälineet ovat lasten käytettävissä myös omaehtoisen liikunnan ja leikin aikana.

Ohjaamme lapsia kestävän elämäntavan mukaiseen ajatteluun ja toimintaan; ympäristön kunnioittamiseen ja luonnonvarojen säästämiseen (jätteiden kierrätys, veden ja sähkön säästäminen, kohtuullisuus, korjaaminen, kierrätysmateriaalin käyttö, jätteettömät retkievääät, ruokahävikin pienentäminen). Huomioimme kestävän elämäntavan myös päiväkodin hankinnoissa.

4. Kehittäminen ja arviointikäytänteet

Toimintakauden alkaessa laaditaan tiimisopimus ja alustava toimintasuunnitelma tulevalle kaudelle. Suunnitelmaa täydennetään ja muokataan, kun lapset tulevat tutuksi ja lasten ja huoltajien osallisuus voidaan huomioida.

Päivittäistä ja viikoittaista suunnittelua tehdään tiimipalavereissa ja koko talon yhteisissä palavereissa sekä työryhmien palavereissa. Kuhmalahden päiväkotini on pieni ja tiivis työyhteisö, jossa kaikki tapaavat toisiaan päivittäin, mikä helpottaa suunnittelua ja asioiden sopimista.

Varhaiskasvatuksen opettajat kuuluvat pedagogiseen työryhmään, pedatiimiin, joka kokoontuu sovitusti suunnittelemaan ja arvioimaan toimintaa ja pohtimaan ajankohtaisia pedagogisia kysymyksiä ja seuraa sovittujen asioiden toteutumista. Käsiteltävistä aiheista riippuen ryhmään osallistuu myös varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja / tai varhaiskasvatusyksikön johtaja.

Pedatiimissä tehdään yhteistyötä Sahalahden päiväkodin kanssa.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu kehityksen ja oppimisen tuen suunnitteluun ja toteutukseen.

Suunnitteluun osallistuvat myös lapset ja huoltajilla on mahdollisuus tuoda toiveitaan ja ajatuksiaan esille vanhempainilloissa, vasukeskusteluissa ja päivittäisissä kohtaamisissa, yhteisissä tapahtumissa sekä asiakastyytyväisyyskyselyissä.

Henkilökunnan erityisosaaminen, vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja hyvät ideat jaetaan kaikkien hyödyksi. Tiivistä yhteistyötä tehdään myös koulun puolen opettajien ja ohjaajien kanssa.

Päiväkodin henkilökunnalla on määritellyt vastualueet; vasu, liikunta, kulttuuri, kansainvälisyys, suomi toisena kielenä, Sapere. Yksikön vastuupettaja huolehtii hallinnollisista tehtävistä sovituilta osin yhdessä esimiehen kanssa.

Varhaiskasvatusyksikön johtaja kirjaa alkusyksystä yksikön toimintasuunnitelman, johon kirjataan myös kehittämiskohteet toimintakaudelle.

Asiakaspalautekyselyn tulokset käsitellään työyhteisössä, niistä nostetaan kehittämiskohteita ja tuloksista ja kehittämissuunnitelmista tiedotetaan huoltajille sekä päiväkodin toimesta, että koko kaupungin varhaiskasvatuksen näkökulmasta kaupungin nettisivuilla.

Dokumentointi

Dokumentointia tehdään jatkuvasti, aineistoa kirjataan lomakkeille ja osaston muistioihin.

Dokumentointia ovat sähköiset ja paperiset tiedotteet, kasvunkansiot sekä valokuvat, lasten työt, isompien projektien tuotokset sekä kirjatut tai nauhoitetut / kuvatut haastattelut ja tarinat.

Varhaiskasvatussuunnitelmat ja niiden arvioinnit, oppimissuunnitelmat sekä tuen tarpeen palaverissa todetut ja sovitut asiat kirjataan sähköisesti Päikky-sovellukseen ja lomakkeet arkistoidaan ohjeiden mukaisesti varhaiskasvatuksen arkistoon.

Arviointi

Suunnitelmia ja niiden toteutusta arvioidaan jatkuvasti toiminnan ohessa, viikkopalaverissa ja yhteisissä kasvatuksellisissa illoissa sekä puolivuositain arviointi-illassa. Osa arvioinnista tapahtuu keskustellen, osa kirjataan omiin muistioihin, osa yhteisesti ohjeistetuille arviointipohjille.

Arvioinnissa huomioidaan myös lasten ja huoltajien näkemykset ja heiltä saadut toiveet ja palaute, ja toimintaa kehitetään niiden perusteella. Huoltajilla on mahdollisuus antaa palautetta myös osastojen omissa ja koko kaupungin yhteisissä asiakastytyväisyyskyselyissä.

Osaamisen kehittäminen

Henkilöstö osallistuu kaupungin järjestämiin varhaiskasvatuksen koulutuksiin, mahdollisuuksien mukaan myös ulkopuolisiin koulutuksiin. Koulutusta järjestetään myös omassa yksikössä tai yhteistyössä Sahalahden päiväkodin kanssa. Henkilökuntaa kannustetaan myös omaehtoiseen kouluttautumiseen.

Osaamisen kehittämistä on myös aktiivinen osallistuminen pedagogisiin iltoihin ja työryhmiin, työnkierto ja ajankohtaisen kasvatuskirjallisuuden ja mediassa julkaistun aineiston seuraaminen.

5. Oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksessa toimitaan sekä päiväkodin sisätiloissa, päiväkodin piha alueella, että lähiympäristössä. Kaikki nämä yhdessä muodostavat oppimisympäristön.

Oppimisympäristöstä löytyy lapsille vaihtoehtoja mieluisaan tekemiseen, monipuoliseen ja vauhdikkaaseen liikkumiseen, leikkeihin ja peleihin sekä rauhalliseen oleiluun tai lepäämiseen. Muuntelemalla tiloja ja käyttämällä kaikkia tiloja yhteisesti ja joustavasti, tarjotaan monipuolisia virikkeitä ja mahdollisuuksia uusiin sosiaalisiin suhteisiin ja vahvistetaan lasten osallisuutta. Yhdessä toimiessaan lapset oppivat toisiltaan niin sosiaalisia taitoja, kuin vuorovaikutusta ja leikkitaitojakin. Myös aikuiset toimivat mallina lapsille. Pienessä yhteisössä meillä on hyvät edellytykset kiireettömään, lasta kuuntelemaan toimintatapaan. Tavoitteena on luoda ilmapiiri, jossa jokaista kunnioitetaan ja arvostetaan juuri sellaisena ainutlaatuisena persoonana, joka hän on. Tärkeää on turvata jokaiselle fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen oppimisympäristö.

Osana oppimisympäristöä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (TVT) on myös edelleen kehittämisen kohteena yksikössämme. TVT:n keinoin voidaan vaikuttaa sekä oppimisympäristöön että toimintatapoihin. Tieto- ja viestintäteknologista osaamista ja monilukutaitoa tarvitaan lisääntyvässä määrin arjen vuorovaikutustilanteissa sekä yhteiskunnallisessa osallistumisessa ja sen harjoittamisessa. Tavoitteena on luoda lapselle hyvät valmiudet elää ja toimia aktiivisesti kehittyvässä mediakulttuurissa. Lapsia tutustutetaan teknologisiin laitteisiin ja niiden turvalliseen käyttöön leikinomaisesti ja rohkaistaan lapsia tuottamaan mediasisältöjä yhdessä aikuisen ja toisten lasten kanssa ikätaso huomioiden. Oppimista tukevat digitaaliset pelit ovat osa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen pedagogista toimintaa. Yksikköön viime kaudella hankittujen lpadien käyttöä opetellaan ryhmissä.

Koulun puolen digitaalinen välineistö ja materiaalit ovat monipuolisessa käytössä myös esiopetusikäisillä ja pienemmilläkin.

Henkilökunnan TVT-taitoja kehitetään koulutuksen avulla ja hyödyntäen yksikössä jo olevaa osaamista monipuolisesti. Välineistöhankintoja tehdään kaupungin TVT-suunnitelman mukaisesti.

6. Pedagoginen tuki

Varhaiskasvatuksessa lapsen kehitystä ja oppimista tuetaan lapsen tarpeiden edellyttämällä tavalla siten, että tuki muodostaa johdonmukaisen jatkumon varhaiskasvatuksen aikana sekä lapsen aloittaessa esiopetuksen. Lähtökohtana tukitoimissa on aina lapsen etu ja lapsen oikeus tukeen.

Lapsen tuen tarpeen havaitsemisessa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa yhteistyö lapsen, huoltajien, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen muun henkilöstön kesken on tärkeää. Tarvittaessa tehdään myös moniammatillista yhteistyötä kuntouttavien tahojen kanssa.

Kangasalla on käytössä varhaiskasvatuksen kolmiportainen tuki, joka mahdollistaa tarvittaessa yleisen tuen lisäksi tehostetun tai erityisen tuen toimet. Tämä tarkoittaa sitä, että lapsen yksilöllisiä tukitoimia, kuten henkilökohtaista ohjaamista, toiminnan kuvittamista tai tukiviittomia lisätään tarpeen mukaan, jotta lapsen on helpompi toimia arjen tilanteissa ja osallistua toimintaan, saada onnistumisen kokemuksia ja positiivinen minäkuva kehittyy.

7. Tiedottaminen

Päiväkodin ryhmillä on käytössä Päikky – sovellus, jonka kautta lähetetään viikko- ja kuukausikirjeet ja tarvittaessa myös muuta tiedotettavaa asiaa. Kiireelliset asiat hoidetaan puhelimitse tai tekstiviestillä.

Myös varhaiskasvatusyksikön johtajan ja varhaiskasvatuksen hallinnon tiedotteita lähetetään sähköpostilla perheille. Päikky-sovelluksen kautta tulee mm. loma-aikojen varhaiskasvatuspalvelujen käyttöön liittyviä kyselyitä.

Tärkeistä asioita ja viikon tapahtumista tiedotetaan myös ryhmien ilmoitustauluilla.

Esimies tiedottaa henkilökuntaa ajankohtaisista asioista yksikön yhteisissä talonpalavereissa tai kiireellisissä asioissa viipymättä niitä, joita asia koskee joko suullisesti, sähköpostilla tai WhatsApp -sovellusta käyttäen.

Yhteistyötahojen tiedottamisesta yleisissä asioissa huolehtii pääsääntöisesti esimies, lasten asioissa yhteistyötahoihin on yhteydessä ensisijaisesti ryhmän opettaja.

8. Yhteistyö

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tärkeä merkitys varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on yhteinen sitoutuminen lapsen terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen.

Yhteistyön muotoja varhaiskasvatuksen ja huoltajien välillä ovat aloituskeskustelu, päivittäiset keskustelut tuonti- ja hakutilanteissa, varhaiskasvatuskeskustelut, esiopetuskeskustelut, vanhempainillat sekä päiväkodin juhlat ja tapahtumat. Järjestämisessä huomioimme ajankohtaiset covid -rajoitukset.

Päiväkodissa työskentelee kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka käy ryhmissä ja jolta tarvittaessa voi pyytää konsultaatioapua.

Teemme yhteistyötä myös perusopetuksen, monenlaisten kuntouttavien tahojen ja erilaisten asiantuntijoiden kanssa. Monialaisessa yhteistyössä lähtökohtana on aina lapsen etu.

Yhteistyötahojamme ovat mm:

- Kuhmalahden koulu
- Perheneuvola, psykologit, puheterapeutit, fysioterapeutit, toimintaterapeutit sekä muut kuntouttavat tahot
- Lastenneuvola, suun terveystalvelut, Tays
- Sosiaalitoimi, perhetyö
- Kangasalan seurakunta
- Kangasalan / Kuhmalahden kirjasto
- Pelastuslaitos
- Taksipalvelut

Tärkeä rooli arjessamme on Kangasalan kaupungin ateria- ja siivouspalveluilla sekä kiinteistöhuoltopalveluilla ja muilla teknisen keskuksen palveluilla.